

ODŮVODNĚNÍ

návrhu vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 117/2012 Sb., o podrobnější úpravě činnosti penzijní společnosti a účastnického fondu, ve znění pozdějších předpisů

A. OBECNÁ ČÁST

1. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy, odůvodnění jejích hlavních principů

Vyhláška provádí zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření (ZDPS). K vydání vyhlášky zmocňuje Českou národní banku (ČNB) ZDPS ve znění zákona č. 462/2023 Sb., kterým byly provedeny dvě věcné změny. Jednak bylo nově stanoveno, že majetek a závazky plynoucí z obhospodařování majetku v účastnickém fondu se oceňují podle zákona upravujícího účetnictví, nikoliv reálnou hodnotou jako doposud. Dále bylo nově stanoveno, že obsah evidence smluv o doplňkovém penzijním spoření zprostředkovaných samostatným zprostředkovatelem stanoví prováděcí právní předpis. Na základě zákona č. 462/2023 Sb. je ČNB v § 170 odst. 1 ZDPS zmocněna k vydání vyhlášky k provedení § 77h písm. e) ZDPS ke stanovení obsahu evidence smluv o doplňkovém penzijním spoření zprostředkovaných samostatným zprostředkovatelem. Vydání vyhlášky je nezbytné k naplnění příslušného zmocnění. Současně se zruší zmocnění k vydání prováděcího předpisu v § 115 odst. 5 ZDPS a zmocňovací ustanovení v § 170 odst. 1 ZDPS, jež se týkají oceňování.

Z vyhlášky č. 117/2012 Sb. se bez náhrady vypouští § 37 a 38 (hlava III části třetí Oceňování majetku a závazků účastnického fondu), neboť ZDPS po přechodu na oceňování majetku v účastnickém fondu a závazků účastnického fondu podle zákona upravujícího účetnictví již neobsahuje zmocňovací ustanovení k vydání prováděcího právního předpisu, který upravuje způsob stanovení reálné hodnoty majetku v účastnickém fondu a závazků účastnického fondu.

Vyhláška č. 117/2012 Sb. (v § 46a) nově transparentně stanoví minimální náležitosti evidence smluv o doplňkovém penzijním spoření zprostředkovaných samostatným zprostředkovatelem. V současnosti pravidla vztahující se k obsahu evidence smluv o doplňkovém penzijním spoření upřesňuje výkladové stanovisko ČNB z roku 2020, které nemá povahu právního předpisu. Cílem nové právní úpravy není věcně modifikovat rozsah záznamů, které je samostatný zprostředkovatel povinen evidovat, nýbrž zvýšit právní jistotu účastníků finančního trhu dohlížených ze strany ČNB v oblasti evidence smluv o doplňkovém penzijním spoření. Samostatný zprostředkovatel bude i nadále povinen evidovat údaje o smlouvách o doplňkovém penzijním spoření, které dokumentují jednotlivá jím zprostředkovaná právní jednání, jimiž došlo ke vzniku, změně či zániku doplňkového penzijního spoření (tj. údaje o uzavřených smlouvách o doplňkovém penzijním spoření, resp. změnách smluv o doplňkovém penzijním spoření a ukončeních smluv o doplňkovém penzijním spoření).

2. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy se zákonem, k jehož provedení je navržena, včetně souladu se zákonným zmocněním

Návrh vyhlášky je v souladu se zákonným zmocněním uvedeným v § 170 odst. 1 ZDPS k provedení § 77h písm. e) ZDPS. Vypuštění § 37 a 38 vyhlášky č. 117/2012 Sb. odpovídá zrušení § 115 odst. 5 ZDPS.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Návrh vyhlášky není transpozičním předpisem. Stanovení obsahu evidence smluv o doplňkovém penzijním spoření je čistě národní právní úpravou. Přesto je v souladu s obecnými právními zásadami práva Evropské unie a judikaturou soudních orgánů Evropské unie.

4. Zhodnocení platného právního stavu a odůvodnění nezbytnosti jeho změny

Dřívější právní úprava zmocňovala ČNB k vydání vyhlášky, která stanovila způsob stanovení reálné hodnoty majetku a závazků účastnického fondu. Změnu přináší zákon č. 462/2023 Sb., který toto zmocnění již neobsahuje a nově stanoví, že majetek a závazky plynoucí z obhospodařování majetku v účastnickém fondu se oceňují podle zákona upravujícího účetnictví. Z vyhlášky č. 117/2012 Sb. se proto bez náhrady vypouští § 37 a 38 (hlava III části třetí Oceňování majetku a závazků účastnického fondu).

Dřívější právní úprava nezmocňovala ČNB k vydání vyhlášky, která by stanovila minimální náležitosti obsahu evidence smluv o doplňkovém penzijním spoření zprostředkovaných samostatným zprostředkovatelem. Pravidla vztahující se k obsahu evidence smluv o doplňkovém penzijním spoření upřesňovalo výkladové stanovisko ČNB z roku 2020, které nemá povahu právního předpisu. Změnu přináší zákon č. 462/2023 Sb., který nově stanoví, že obsah evidence smluv o doplňkovém penzijním spoření zprostředkovaných samostatným zprostředkovatelem stanoví prováděcí právní předpis.

Vzhledem k relativně malému rozsahu nové právní úpravy byla příslušná ustanovení doplněna do vyhlášky č. 117/2012 Sb. s tím, že byl upraven i její název, aby zahrnoval také dotčené zprostředkovatele. Návrh vyhlášky tak jen doplňuje minimální obsahové náležitosti evidence smluv o doplňkovém penzijním spoření zprostředkovaných samostatným zprostředkovatelem.

5. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty a na podnikatelské prostředí České republiky

V souvislosti s návrhem vyhlášky se nepředpokládá žádný dopad na státní rozpočet. Stanovení minimálního obsahu evidence smluv o doplňkovém penzijním spoření zprostředkovaných samostatným zprostředkovatelem vyhláškou zvyšuje právní jistotu účastníků finančního trhu dohlížených ČNB. Vzhledem k tomu, že je návrhem vyhlášky nově stanovený obsah evidence smluv totožný s obsahem vymezeným ve stávajícím výkladovém stanovisku ČNB, nelze očekávat výrazné finanční dopady na dotčené subjekty.

6. Zhodnocení sociálních dopadů, včetně dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, dopadů na ochranu práv dětí a dopadů na životní prostředí

Návrh vyhlášky nemá negativní sociální dopady ani nemá žádné dopady na specifické skupiny obyvatel, na osoby sociálně slabé ani na osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, neboť pouze stanoví minimální obsah evidence smluv o doplňkovém penzijním spoření zprostředkovaných samostatným zprostředkovatelem.

Návrh vyhlášky nemá žádné negativní dopady na ochranu práv dětí ani na životní prostředí.

7. Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Návrh vyhlášky není v rozporu se zákazem diskriminace, ani není v rozporu s principem rovnosti mužů a žen.

8. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Návrh vyhlášky je v souladu s předpisy upravujícími ochranu osobních údajů a soukromí, resp. těchto oblastí se návrh vyhlášky nedotýká. Samotná ochrana údajů v evidenci smluv o doplňkovém penzijním spoření zprostředkovaných samostatným zprostředkovatelem musí být zajištěna v souladu s ostatními platnými právními předpisy, neboť toto návrh vyhlášky nereguluje.

9. Zhodnocení korupčních rizik

Návrh vyhlášky odpovídá rozsahu zmocnění uvedenému v novelizovaném § 170 odst. 1 ZDPS k provedení § 77h písm. e) ZDPS a v žádném směru nepřesahuje kompetence České národní banky.

Česká národní banka je správním orgánem a je kompetentní rozhodovat ve věcech, které spadají do její působnosti. Působnost a odpovědnost jednotlivých útvarů při výkonu dohledu jsou v České národní bance stanoveny vnitřním předpisem. Organizační struktura České národní banky je k dispozici veřejnosti na jejích internetových stránkách. Pro výkon činnosti České národní banky jsou nastaveny odpovídající kontrolní mechanismy, které jsou pravidelně ověřovány a aktualizovány. Na internetových stránkách České národní banky je možné najít výklady a odpovědi na časté dotazy týkající se účastníků finančního trhu dohlížených ze strany ČNB.

Stanovení minimálních náležitostí obsahu evidence smluv o doplňkovém penzijním spoření zprostředkovaných samostatným zprostředkovatelem v právním předpise zvyšuje právní jistotu účastníků finančního trhu dohlížených ze strany ČNB v oblasti evidence smluv o doplňkovém penzijním spoření.

U návrhu vyhlášky nebyla po jejím vyhodnocení podle vládní metodiky pro hodnocení korupčních rizik (CIA – Corruption Impact Assessment) korupční rizika zjištěna.

10. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Návrh vyhlášky nemá žádné dopady na bezpečnost a obranu státu.

11. Zhodnocení dopadů na rodiny, zejména s ohledem na plnění funkcí rodiny, s ohledem na počet vyživovaných členů, na případnou přítomnost hendikepovaných členů a rodiny samoživitelů, rodiny se třemi a více dětmi a další specifické životní situace, dále s ohledem na posílení integrity a stability rodiny a posílení rodinné harmonie, lepší rovnováhy mezi prací a rodinou a na posílení mezigeneračních a širších příbuzenských vztahů

Návrh vyhlášky nemá žádné dopady na rodiny a plnění funkcí rodiny, na posílení integrity a stability rodiny a rodinné harmonie, na rovnováhu mezi prací a rodinou ani na posílení mezigeneračních a širších příbuzenských vztahů.

12. Zhodnocení územních dopadů, včetně dopadů na územní samosprávné celky

Návrh vyhlášky nemá žádné územní dopady ani dopady na územní samosprávné celky.

13. Zhodnocení souladu navrhovaného řešení se zásadami tvorby digitálně přívětivé legislativy, včetně zhodnocení rizika vyloučení nebo omezení možnosti přístupu specifických skupin osob k některým službám v důsledku digitalizace jejich poskytování (digitální vyloučení)

Návrh vyhlášky není v rozporu se zásadami tvorby digitálně přívětivé legislativy.

U návrhu vyhlášky nebyla zjištěna rizika vyloučení ani omezení možnosti přístupu specifických skupin osob k některým službám v důsledku digitalizace jejich poskytování, neboť návrh vyhlášky neupravuje poskytování žádné služby.

14. Konzultace

Návrh vyhlášky byl projednán s Ministerstvem financí, Asociací penzijních společností ČR a Asociací pro kapitálový trh ČR. Meziřesortní připomínkové řízení k návrhu vyhlášky proběhlo od 23. února 2024 do 15. března 2024. Uplatněny byly převážně připomínky legislativně technické povahy, přičemž většina jich byla v textu zohledněna. Vypořádání připomínek bylo připomínkovým místům rozesláno.

Návrh vyhlášky nepodléhá konzultaci s Evropskou centrální bankou podle rozhodnutí Rady č. 98/415/ES ze dne 29. června 1998 o konzultacích vnitrostátních orgánů s Evropskou centrální bankou k návrhům právních předpisů.

Předkládaný návrh vyhlášky neobsahuje řešení, která by představovala zvýšená rizika z hlediska proveditelnosti a vynutitelnosti.

Na základě Plánu přípravy vyhlášek na rok 2023, který byl schválen ministrem pro legislativu a předsedou Legislativní rady vlády, bylo rozhodnuto, že se u této vyhlášky neprovede hodnocení dopadů regulace podle Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace (RIA).

B. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K článku I

K bodu 1

Ustanovení čl. I bodu 1 návrhu vyhlášky doplňuje do názvu vyhlášky č. 117/2012 Sb., že se týká nejen činnosti penzijní společnosti a účastnického fondu, ale nově i činnosti zprostředkovatele doplňkového penzijního spoření.

K bodu 2

V úvodní větě vyhlášky č. 117/2012 Sb., která představuje přehled ustanovení zákona, která jsou vyhláškou č. 117/2012 Sb. provedena, se doplňuje odkaz na § 77h písm. e) ZDPS týkající se evidence zprostředkovaných smluv. Naopak se z této věty vypouští odkaz na § 115 odst. 5 ZDPS, který se týkal způsobu stanovení reálné hodnoty majetku a závazků účastnického fondu a který byl poslední novelou ZDPS vypuštěn.

Z úvodní věty vyhlášky č. 117/2012 Sb. se současně vypouští odkazy na zákon č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření, ve znění pozdějších předpisů, který byl s účinností od 1. ledna 2018 zrušen v souvislosti s ukončením důchodového spoření.

K bodu 3

Ustanovení čl. I bodu 3 návrhu vyhlášky upravuje rozsah předmětu úpravy vyhlášky č. 117/2012 Sb. Z výčtu se vypouští uvedení způsobu stanovení reálné hodnoty majetku v účastnickém fondu a závazků účastnického fondu, protože nově se majetek v účastnickém fondu a závazky účastnického fondu oceňují podle zákona upravujícího účetnictví, a to v návaznosti na vypuštění § 37 a 38 (hlava III části třetí) vyhlášky č. 117/2012 Sb. Do výčtu se však na uvolněné místo nově vkládá obsah evidence zprostředkovaných smluv o doplňkovém penzijním spoření, a to v návaznosti na část sedmou vyhlášky č. 117/2012 Sb. (resp. nový § 46a).

K bodu 4

Ustanovení čl. I bodu 4 návrhu vyhlášky představuje vypuštění úpravy způsobu stanovení reálné hodnoty majetku v účastnickém fondu a závazků účastnického fondu, a to z důvodu přechodu na oceňování podle zákona upravujícího účetnictví. Reflektuje se tím skutečnost, že se ze ZDPS vypouští zmocnění k vydání prováděcího předpisu v § 115 odst. 5 ZDPS a zmocňovací ustanovení v § 170 odst. 1 ZDPS.

K bodu 5

Ustanovení čl. I bodu 5 návrhu vyhlášky naplňuje zmocnění v § 77h písm. e) ZDPS včleněné do ZDPS na základě přijetí zákona č. 462/2023 Sb. tím, že stanoví minimální náležitosti obsahu evidence smluv o doplňkovém penzijním spoření zprostředkovaných samostatným zprostředkovatelem. Výslovné zmocnění pro Českou národní banku k vydání vyhlášky je obsaženo v ustanovení § 170 odst. 1 ZDPS ve znění zákona č. 462/2023 Sb., podle kterého má Česká národní banka k naplnění požadavku zákonodárce v § 77h písm. e) ZDPS vydat vyhlášku.

Minimální obsahové náležitosti evidence smluv o doplňkovém penzijním spoření zprostředkovaných samostatným zprostředkovatelem odpovídají současnému vymezení ve

výkladovém stanovisku České národní banky „Co je obsahem evidence smluv o doplňkovém penzijním spoření?“ z roku 2020, které je možno najít na internetových stránkách České národní banky. Při jejich vymezení se vycházelo z podstatných náležitostí smlouvy o doplňkovém penzijním spoření stanovených v § 5 odst. 1 ZDPS, vymezení činnosti samostatného zprostředkovatele podle § 74 odst. 1 ZDPS a z účelu právní úpravy, kterým je požadavek na posílení právní jistoty účastníků a obezřetnosti celého systému doplňkového penzijního spoření. Protože v této oblasti nedošlo ke změně právní úpravy, stávající obsah je nadále věcně odůvodnitelný a z důvodu minimalizace nákladů regulovaných subjektů na přizpůsobení se nové právní úpravě se navrhuje převzít jej bez věcných změn do návrhu vyhlášky. V evidenci by tedy měly být ve vztahu k jeho činnosti alespoň následující údaje: identifikace smlouvy o doplňkovém penzijním spoření (např. číslo smlouvy), identifikace penzijní společnosti, identifikační údaje účastníka podle § 3 písm. f) ZDPS, důvod zápisu (tj. uzavření, změna nebo ukončení smlouvy), datum uzavření, změny nebo ukončení smlouvy o doplňkovém penzijním spoření, datum vzniku, změny nebo zániku doplňkového penzijního spoření, sjednaná strategie spoření [tj. způsob rozložení prostředků účastníka v účastnických fondech ve smyslu § 3 písm. a) ZDPS, včetně jednoznačné identifikace těchto účastnických fondů nebo konkrétní standardizované strategie penzijní společnosti], výše příspěvku účastníka, datum předání uzavřené smlouvy o doplňkovém penzijním spoření nebo právního jednání, kterým došlo ke změně nebo zániku doplňkového penzijního spoření, penzijní společnosti, identifikace vázaného zástupce, pokud jsou činnosti vykonávány jeho prostřednictvím, identifikace konkrétní osoby, která jednala s účastníkem (údaj o konkrétní fyzické osobě, která jednala s účastníkem, například zaměstnanci samostatného zprostředkovatele nebo vázaného zástupce).

Současně dochází k legislativně technickému přečíslování poslední části vyhlášky č. 117/2012 Sb. obsahující její účinnost.

K článku II

Ustanovení čl. II návrhu vyhlášky obsahuje přechodné ustanovení, které upřesňuje, že údaje z evidence uzavřených smluv o doplňkovém penzijním spoření vedené přede dnem nabytí účinnosti této vyhlášky se považují za údaje podle nového § 46a. Tyto údaje tak jsou součástí vedené evidence i poté, co je její obsah upraven vyhláškou.

K článku III

Ustanovení upravuje účinnost návrhu vyhlášky, a to v návaznosti na účinnost zákona č. 462/2023 Sb. obsahujícího zmocňovací ustanovení k vydání této vyhlášky (§ 170 odst. 1 ZDPS), která nastala dne 1. ledna 2024.

Stanovení účinnosti vyhlášky na den následující po dni jejího vyhlášení, tedy na den odlišný od 1. ledna nebo 1. července, je nezbytné s ohledem na již nastalou účinnost zmocňovacího ustanovení k jejímu vydání. S ohledem na citované ustanovení je stanovení účinnosti vyhlášky v souladu s výjimkou z jednotných dat účinnosti podle § 9 odst. 3 zákona č. 222/2016 Sb., o Sbirce zákonů a mezinárodních smluv, ve znění pozdějších předpisů. Současně zrušení způsobu stanovení reálné hodnoty majetku pouze reaguje na již nastalé změny dané změnou ZDPS a není tak důvod je odkládat.